GuyAI
מבית GOOL בגרויות

סוג הבחינה: בגרות
מועד הבחינה: חורף תשפ"ה, 2025
מספר השאלון: 1261
שם התלמיד/ה: _____

תנ"ך

שאלון 1261

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעתיים וחצי.
ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה ארבעה פרקים.
פרק ראשון – (2×24) – 48 נקודות
פרק שני – (1×24) – 24 נקודות
פרק שלישי – (1×16) – 16 נקודות
פרק רביעי – (1×12) – 12 נקודות
סך הכול – 100 נקודות
ג. חומר עזר מותר בשימוש: תנ"ך שלם בלי פירושים, בלי תוספות ובלי תרגום. מותר להשתמש בתנ"ך שיש בו מפות.
ד. הוראות מיוחדות: (1) אל תעתיקו את השאלה; כִּתבו את מספרה בלבד. (2) התרכזו בנושא. שימו לב לכתב, לכתיב ולפיסוק.
הערה: בקטעים מן התנ"ך השם המפורש בא בצורת ה'.
יש לכתוב במחברת הבחינה בלבד. יש לרשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה. כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.
השאלות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים, אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן באופן אישי.
בהצלחה!

כללי המענה במועד זה (חורף תשפ"ה): בחינות המועד היו "עדיין בצל המלחמה, דבר שהשפיע על היקף הנושאים מתכנית הלימודים, חוקי המענה ומספר הנבחנים"; "בשל המלחמה נעשה צמצום בפרקי הלימוד בכל אחד הנושאים, וכן ניתנה אפשרות לבחור נושא בחירה אחד מתוך חמישה" – כפי שמופיע גם במבנה המודפס של השאלון (פרק שלישי: שאלה אחת מתוך 6–10). פירוט נוסף של כללי מענה ייעודיים למועד זה (מספר הסעיפים והניקוד בכל פרק) לא פורסם במקורות שבידינו; מכתב הפיקוח על כללי המענה לתשפ"ה נושא תאריך מאוחר למועד זה (31.03.25) ואין מסמך הקובע שחל עליו. לכן מובא כאן המבנה כפי שהודפס בשאלון.
הערה לפתרונות: בפסוקים המצוטטים השם המפורש נכתב בצורת ה' (גם עם אותיות שימוש: וַה', לַה', מֵה'), כמו בשאלון.

בהצלחה!

השאלות

פרק ראשון – בראשית

ענו על שתיים מן השאלות 1–3 (לכל שאלה – 24 נקודות).
בכל שאלה שבחרתם, ענו על כל הסעיפים (לכל סעיף – 8 נקודות).

1. אברהם – הכנסת האורחים, בשורת הבן והוויכוח על סדום

(24 נקודות)
(ראו בנספח: רש"י על בראשית יח, יג (לשאלה 1, סעיף ב(1)))

קראו בראשית, פרק י"ח.

א. קראו פסוקים א'–ח'.
על פי פסוקים אלה, כתבו שתי פעולות שעשה אברהם, והסבירו כיצד כל אחת מהן מעידה שהוא מארח למופת. (8 נקודות)

(8 נקודות)

ב(1). קראו פסוקים י"א–כ"א.
(1) קראו פסוקים י"א–י"ג ואת פירוש רש"י לפסוק י"ג שלפניכם.
"וַאֲנִי זָקַנְתִּי - שינה הכתוב מפני השלום, שהרי היא אמרה: 'ואדני זקן'."
על פי פירוש רש"י, מה הסתיר אלוהים מאברהם, ומדוע הסתיר זאת מפניו? (4 נקודות)

(4 נקודות)

ב(2). (2) קראו פסוקים י"ז–כ"א.
מה גילה אלוהים לאברהם בפסוקים אלה, ומדוע הוא גילה זאת לאברהם? בססו את דבריכם על הכתוב. (4 נקודות)

(4 נקודות)

ג(1). קראו בראשית, פרק י"ח, פסוקים כ"ג–ל"ג וגם שמות, פרק ל"ב, פסוקים ז'–י"ד.
גם אברהם וגם משה רצו לשנות את ההחלטה של האל.
(1) ציינו אמצעי רטורי אחד שבו השתמש אברהם בטיעוניו כלפי ה' ואמצעי רטורי אחד שבו השתמש משה בטיעוניו כלפי ה', והסבירו כיצד הצליחו באמצעותם לגרום לה' לשקול מחדש את החלטתו. (6 נקודות)

(6 נקודות)

ג(2). (2) מה אפשר ללמוד מן הטיעונים שהעלו אברהם ומשה על מעמדו של הנביא בעיני ה'? נמקו את דבריכם. (2 נקודות)

(2 נקודות)

2. יעקב בבית לבן – רחל ולאה

(24 נקודות)
(ראו בנספח: בראשית רבה, פרשת ויצא, פרשה ע' (לשאלה 2, סעיף ב(1)))

קראו בראשית, פרק כ"ט, פסוקים ז'–ל"ה.

א(1). קראו פסוקים ט'–י"ז.

(1) רחל עשתה רושם רב על יעקב.

ציינו תכונה אחת שלה שהייתה עשויה להרשים את יעקב. הסבירו את דבריכם. (4 נקודות)

(4 נקודות)

א(2). (2) קראו פסוקים ל'–ל"ה.

על פי הפסוקים, הסבירו תכונה אחת חיובית של לאה. בססו את דבריכם על הכתוב. (4 נקודות)

(4 נקודות)

ב(1). קראו פסוקים י"ד–כ"ח.

(1) קראו פסוק י"ח וגם את המדרש שלפניכם.

"וַיֹּאמֶר אֲעֶבָדְךָ שֶׁבַע שָׁנִים בְּרָחֵל בִּתְךָ הַקְּטַנָּה - ברחל ולא בלאה. בִּתך - שלא תביא אחרת מן השוק ושמה רחל. קטנה - שלא תחליף שמותן זו בזו." (בראשית רבה, פרשת ויצא, פרשה ע')

ממה חשש יעקב במשא ומתן עם לבן, וכיצד ניסה יעקב למנוע את התגשמותו של חשש זה? הסבירו את דבריכם, ובססו אותם על המדרש. (3 נקודות)

(3 נקודות)

ב(2). (2) קראו בראשית, פרק כ"ז, פסוקים מ"ב–מ"ד.

כתבו סיבה נוספת לנכונות של יעקב לעמוד בתנאי שהציב לו לבן בבראשית, פרק כ"ט, פסוק כ"ז, מלבד רצונו של יעקב להינשא לרחל. הסבירו את דבריכם, ובססו אותם על הכתוב. (5 נקודות)

(5 נקודות)

ג. קראו בראשית, פרק כ"ט, פסוקים כ"ה–ל"ב וגם בראשית, פרק ל"ז, פסוקים ג'–ד'.

התנהגותו של יעקב מנוגדת למוסכמות החברתיות.

מהי המוסכמה החברתית שיעקב מפר בכל אחד מן הקטעים, ולאיזו תוצאה הובילה התנהגותו זו של יעקב בכל קטע? הסבירו את דבריכם, ובססו אותם על שני הכתובים. (8 נקודות)

(8 נקודות)

3. יוסף לפני פרעה – מן הבור אל השלטון

(24 נקודות)

(ראו בנספח: מלבי"ם על בראשית מא, מה (לשאלה 3, סעיף ג))

קראו בראשית, פרק מ"א.

א(1). קראו פסוקים ט'–י"ד ופסוקים מ"ב–מ"ג.

(1) על פי פסוקים ט'–י"ג, הביאו שתי הוכחות מדברי שר המשקים למעמדו הנחות של יוסף, והסבירו אותן. (4 נקודות)

(4 נקודות)

נכתב ונבדק על ידי צוותי GOOL בגרויות ו-GuyAI · www.guyai.co.il

א(2). (2) על פי פסוק י"ד ופסוקים מ"ב–מ"ג, הסבירו כיצד בא לידי ביטוי השינוי במעמדו של יוסף. (4 נקודות)

(4 נקודות)

ב. קראו פסוקים כ"ח–ל"א ופסוקים ל"ג–מ' וגם בראשית, פרק ל"ז, פסוקים ה'–י' ופסוק כ"ד.
הסבירו מדוע התנהגותו של יוסף כלפי אביו ואחיו גרמה להידרדרות במעמדו, ומדוע התנהגותו של יוסף כלפי פרעה רוממה את מעמדו. (8 נקודות)

(8 נקודות)

ג(1). קראו פרק מ"א, פסוקים מ"א–מ"ה וגם את פירושו של מלבי"ם לפסוק מ"ה שלפניכם.
"ובל [כדי שלא] יתרעמו בני המדינה תחת עבד כי ימלוך קרא את שמו שהוא "מגלה צפונות" ברוח ה' אשר עליו, ויש בו עניין אלוהי, ונתן לו בת הכוהן הגדול לאישה, שבה יאמינו כולם כי הוא איש אלוהים".
(1) בפסוקים מ"א–מ"ג מתוארות פעולות שעשה פרעה למען יוסף. מהי הבעיה שעלולה להתעורר בעקבות פעולות אלה? הסבירו את דבריכם, ובססו אותם על הכתוב ועל דברי הפרשן. (4 נקודות)

(4 נקודות)

ג(2). (2) לפי מלבי"ם, כיצד פתר פרעה את הבעיה שציינתם בתת־סעיף 1? הסבירו את דבריכם, ובססו אותם על הכתוב. (4 נקודות)

(4 נקודות)

פרק שני – שמות

ענו על אחת מן השאלות 4–5.
בשאלה שבחרתם, ענו על כל הסעיפים (לכל סעיף – 8 נקודות).

---

4. לידת משה, צעדיו הראשונים וזעקת העם

(24 נקודות)
(ראו בנספח: בארי צימרמן, שיר על שמות ב (לשאלה 4, סעיף ב(2)), אברבנאל על שמות ב, כג (לשאלה 4, סעיף ג))

קראו שמות, פרק ב'.

א. קראו פסוקים א'–י' ופסוקים ט"ו–כ"ב.
בכל אחד מקטעים אלה מתוארות דמויות נוכריות התורמות להצלת משה.
בחרו בדמות אחת מכל אחד מן הקטעים (סך הכול שתי דמויות), והסבירו את תרומתה להצלת משה. (8 נקודות)

(8 נקודות)

ב(1). קראו פסוקים י"א–ט"ו.
(1) אפשר לטעון כי משה הבין שהריגת המצרי עלולה לסכן אותו.
בססו טענה זו על פסוק י"ב ועל פסוקים י"ד–ט"ו, והסבירו את דבריכם. (4 נקודות)

(4 נקודות)

ב(2). (2) קראו את שירו של בארי צימרמן שלפניכם.

"אם לא היה איש
איך נודע המעשה?
אין זאת כי אם רבים
עמדו מסביב, עת משה
פנה כה וכה לעזרה
אל ציבור עבדים מחריש.
ויראו כי אין איש להושיע
ויהי בעצמו לאיש."

(בתוך א' הייטנר, אתר 929, פירוש לשמות, פרק ב)

השיר מוסיף פרטים על המקרה המתואר בפסוקים י"ב–י"ד. ציינו פרט אחד שנוסף בשיר, וכתבו מה אפשר ללמוד ממנו על דמותו של משה. (4 נקודות)

(4 נקודות)

ג. קראו את פירוש אברבנאל לפסוק כ"ג שלפניכם וגם שמות, פרק ג', פסוקים ז'–י'.

"כי אחרי ימים רבים שמלך מת ואז 'ויאנחו בני ישראל מן העבֹדה', כי בראותם שכל מלך חדש בקומו היה מחדש עליהם גזרות קשות יותר מן הראשון, לכן כשמת מלך מצרים צעקו בני ישראל מן העבודה. אם ליראתם מהמלך החדש שיוסיף עליה [על העבודה] ואם להתחנן לו שיָקל עולם [את השעבוד] כי לא יכלו לסובלו".

על פי אברבנאל, מה ציפה העם להשיג באמצעות זעקתו, והאם תגובת אלוהים בפרק ג', פסוקים ז'–י' תואמת את הציפיות של העם? נמקו את דבריכם, ובססו אותם על הכתוב. (8 נקודות)

(8 נקודות)

5. אחרי חטא העגל – המלאך, אוהל מועד ובקשות משה

(24 נקודות)

(ראו בנספח: רבי אבהו, תלמוד בבלי, מסכת ברכות, דף ס"ג, ע"ב (לשאלה 5, סעיף ב))

קראו שמות, פרק ל"ג.

א(1). קראו פסוקים א'–ה'.

(1) מה החליט ה' בנוגע לדרך שבה יתנהל הקשר שלו עם העם? (4 נקודות)

(4 נקודות)

א(2). (2) על פי פסוק ג' או על פי פסוק ה', מדוע החלטה זו היא לטובת העם? (4 נקודות)

(4 נקודות)

ב(1). קראו פסוקים ז'–י"א.

קראו פסוק ז' ופסוק י"א וגם את פירושו של רבי אבהו שלפניכם.

"וְשָׁב אֶל הַמַּחֲנֶה - אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה: עכשיו יאמרו הרב [ה'] בכעס ותלמיד [משה] בכעס, ישראל מה תהא [יהיה] עליהם? אם אתה מחזיר האוהל למקומו - מוטב, ואם לאו - יהושע בן נון תלמידך משרת תחתיך".

(תלמוד בבלי, מסכת ברכות, דף ס"ג, ע"ב)

(1) על פי דברי הפרשן ועל פי פסוק ז', מהי הביקורת על התנהגותו של משה? הסבירו את דבריכם. (5 נקודות)

(5 נקודות)

ב(2). (2) על פי דעת הפרשן, לשם מה הכתוב מזכיר את יהושע בן נון בפסוק י"א? (3 נקודות)

(3 נקודות)

ג(1). קראו פסוקים י"ג–י"ט.

(1) מה משה מבקש למען עצמו בפסוק י"ג, ומהי מטרת בקשתו, ומה הוא מבקש למען העם בפסוקים ט"ו–ט"ז, ומהי מטרת בקשתו? הסבירו את דבריכם. (6 נקודות)

(6 נקודות)

ג(2). (2) הוכיחו על פי פסוק י"ז או על פי פסוק י"ט שה' אכן נענה בחיוב לבקשת משה בעבור עצמו או בעבור העם. (2 נקודות)

(2 נקודות)

פרק שלישי – נושאי הבחירה

ענו על אחת מן השאלות 6–10.

בשאלה שבחרתם, ענו על סעיף א – חובה (8 נקודות) ועל אחד מן הסעיפים ב–ג (8 נקודות).

---

6. שיבת ציון – חגי והקריאה לבנות את הבית

(16 נקודות)

(ראו בנספח: א' שבי, "כך היה עונה חגי לניוטון" (לשאלה 6, סעיף ב))

שיבת ציון

קראו חגי, פרק א'.

ענו על סעיף א – חובה.

א. קראו פסוקים א'–ד'.

בפסוקים אלה חוזרת המילה "עת" הן בפי העם הן בפי הנביא חגי.

מה טוען העם בפסוק ב' בנוגע לעת, ומהי הביקורת של הנביא חגי על העם, המובעת באמצעות מילה זו בפסוק ד'? (8 נקודות)

(8 נקודות)

ב(1). ענו על אחד מן הסעיפים ב–ג.

קראו פסוקים ז'–י"א וגם את דבריו של א' שבי שלפניכם.

"טבעו של האדם להתנגד לשינויים. גם לשינויים שעשויים לשפר את מצבו... לעיתים במהות הבעיה מסתתר הרמז לפתרונה. כדי לפתור את הבעיה נדרש שינוי מחשבתי."

(א' שבי, "כך היה עונה חגי לניוטון", אתר 929, פירוש לחגי, פרק א)

(1) לדברי הנביא חגי, מהו השינוי המחשבתי שצריך לחול בעם, וכיצד הוא יועיל לעם? בססו את דבריכם על הכתוב ועל דבריו של א' שבי. (4 נקודות)

(4 נקודות)

ב(2). (2) הסבירו אמצעי ספרותי אחד שהנביא חגי משתמש בו בדבריו כדי להדגיש מה יהיה מצבו של העם אם לא יחול בו שינוי. בססו את דבריכם על הכתוב. (4 נקודות)

(4 נקודות)

ג(1). ענו על אחד מן הסעיפים ב–ג.

קראו חגי, פרק א' פסוקים י"ב–י"ד וגם עזרא, פרק א', פסוקים א'–ה'.

בספר חגי ובספר עזרא מתואר שה' העיר את רוחם של אנשים מסוימים.

(1) את רוחו של מי העיר ה' בכל אחד מן הקטעים, ולאיזו מטרה העיר את רוחו? הסבירו את דבריכם. (5 נקודות)

(5 נקודות)

ג(2). (2) הסבירו מסר תאולוגי (דתי־אמוני) אחד המובע באמצעות תיאור זה. (3 נקודות)

(3 נקודות)

7. נביא ונבואה – נבואת המקדש של ירמיהו ומשפטו

(16 נקודות)

(ראו בנספח: י' הופמן על דמותו של ירמיהו (לשאלה 7, סעיף ב))

נביא ונבואה

קראו ירמיה, פרק כ"ו.

ענו על סעיף א – חובה.

א. קראו פסוקים א'–י"א.

הסבירו את נבואת הזעם של ירמיהו, וכתבו מדוע לפי פסוקים ח'–ט' היא עוררה התנגדות. (8 נקודות)

(8 נקודות)

נכתב ונבדק על ידי צוותי GOOL בגרויות ו-GuyAI · www.guyai.co.il

ב. ענו על אחד מן הסעיפים ב–ג.

קראו פסוקים י"ב–ט"ו וגם את דבריו של י' הופמן שלפניכם המתארים את דמותו של ירמיהו.

"ירמיהו... אינו תוקפני כלפי מאשימיו, אינו מפגין ביטחון עצמי רב... אדרבא, הוא מתנצל, מנסה לרכך את חומרת דבריו, וכשהוא מאיים הרי זה בטון מאופק."

(י' הופמן, מקרא לישראל, ירמיהו כ"ו–נ"ב, עמ' 517)

הביאו ראיה אחת מדברי ירמיהו המחזקת את אחת מטענותיו של הופמן, וראיה אחת מדברי ירמיהו שסותרת את אחת מטענותיו של הופמן. הסבירו את דבריכם. (8 נקודות)

(8 נקודות)

ג(1). ענו על אחד מן הסעיפים ב–ג.

קראו פסוקים ט"ז–כ"ד.

(1) למלך חזקיהו ולמלך יהויקים היו תפיסות שונות בנוגע לנבואה. כיצד כל אחת מן התפיסות באה לידי ביטוי בהתנהגותם כלפי הנביא? בססו את דבריכם על הכתוב. (6 נקודות)

(6 נקודות)

ג(2). (2) קראו פסוקים כ'–כ"ג וגם דברי הימים ב', פרק ל"ו, פסוקים ה'–ח'.

הסבירו כיצד סופו של המלך יהויקים משקף עיקרון של מידה כנגד מידה. (2 נקודות)

(2 נקודות)

8. חוק וחברה – ערי המקלט

(16 נקודות)

(ראו בנספח: מקרה: תאונה באתר בנייה (לשאלה 8, סעיף ב), החוק החִתי מן המזרח הקדום (לשאלה 8, סעיף ג))

חוק וחברה

קראו במדבר, פרק ל"ה, פסוקים י"א–ל"ד.

ענו על סעיף א – חובה.

א. קראו פסוקים י"א–י"ב ופסוקים כ"ד–כ"ח.

מה הם שני התפקידים של עיר המקלט? הסבירו את דבריכם, ובססו אותם על הכתוב. (8 נקודות)

(8 נקודות)

ב(1). ענו על אחד מן הסעיפים ב–ג.

קראו פסוקים ט"ו–כ"ה ופסוקים ל"ב–ל"ד וגם את המקרה שלפניכם.

דן עבד באתר בנייה. באחד הימים, כאשר הרים קורת ברזל כבדה באמצעות מנוף, לא שם לב שיוסי, חברו לעבודה, עומד מתחת למנוף. פתאום, בגלל תקלה טכנית בלתי צפויה, נפלה הקורה ופגעה ביוסי. בעקבות זאת נהרג יוסי במקום.

(1) על פי פסוקים ט"ו–כ"ה, הסבירו מדוע לפי החוק המקראי דן נחשב לרוצח בשוגג. הביאו שני נימוקים לדבריכם, ובססו אותם על הפסוקים ועל המקרה. (4 נקודות)

(4 נקודות)

נכתב ונבדק על ידי צוותי GOOL בגרויות ו-GuyAI · www.guyai.co.il

ב(2). (2) על פי פסוקים ל"ב–ל"ד, מהו האיסור שמוטל על רוצח בשוגג, ומהי הסיבה לאיסור זה? הסבירו את דבריכם, ובססו אותם על הפסוקים. (4 נקודות)

(4 נקודות)

ג(1). ענו על אחד מן הסעיפים ב–ג.

קראו פסוקים ט"ז–כ"א ופסוקים ל'–ל"ד וגם את החוק החֻתי שלפניכם מן המזרח הקדום.

"איש כי יכה נפש איש או אישה בַּחֲמָתוֹ [בכעסו] וארבע נפשות ייתן, איש או אישה, ואת משכו ימשכן".

(ח' נוי, חוקים מן המזרח הקדמון ערוכים במקביל לחוקים מן התורה, תשמ"ט, עמ' 32)

(1) מהו הקריטריון המשותף לחוק המקראי ולחוק החֻתי שעל פיו נקבע רצח במזיד (מתוך כוונה להרע), ומהו ההבדל ביניהם בנוגע לענישה? בססו את דבריכם על שני החוקים. (5 נקודות)

(5 נקודות)

ג(2). (2) איזה עונש לדעתכם מייחס חשיבות רבה יותר לערך החיים – העונש הניתן בחוק המקראי או העונש הניתן בחוק החֻתי? נמקו את דבריכם, ובססו אותם על שני החוקים. (3 נקודות)

(3 נקודות)

9. מזמורי תהלים – אשרי האיש: דרך צדיקים ודרך רשעים

(16 נקודות)

מזמורי תהלים

קראו תהלים, פרק א'.

ענו על סעיף א – חובה.

א. לפניכם שני ציטוטים מן המזמור, המתארים את גורלם של הרשעים.

– "לֹא יָקֻמוּ רְשָׁעִים בַּמִּשְׁפָּט" (פסוק ה').

– "דֶּרֶךְ רְשָׁעִים תֹּאבֵד" (פסוק ו').

הסבירו כיצד גורלם של הרשעים בא לידי ביטוי בכל אחד מן הציטוטים האלה. (8 נקודות)

(8 נקודות)

ב. ענו על אחד מן הסעיפים ב–ג.

הצדיק והרשע מתוארים באמצעות דימויים מעולם הטבע המדגישים את הניגוד ביניהם.

הביאו שתי דוגמאות לניגוד זה, והסבירו כיצד בכל אחת מהן בא לידי ביטוי יתרונו של הצדיק על הרשע. בססו את דבריכם על הכתוב. (8 נקודות)

(8 נקודות)

ג(1). ענו על אחד מן הסעיפים ב–ג.

קראו תהלים פרק א', פסוקים א'–ב' ופסוק ו' וגם בראשית פרק י"ח, פסוקים י"ח–י"ט.

(1) כיצד דרך ה' באה לידי ביטוי מן ההיבט האישי בתהלים, וכיצד היא באה לידי ביטוי מן ההיבט הלאומי בבראשית? הסבירו את דבריכם, ובססו אותם על שני הכתובים. (6 נקודות)

(6 נקודות)

נכתב ונבדק על ידי צוותי GOOL בגרויות ו-GuyAI · www.guyai.co.il

ג(2). (2) מהו המסר במזמור זה בתהלים המובע באמצעות המילה "דרך"? בססו את דבריכם על הכתוב. (2 נקודות)

(2 נקודות)

10. ספרות החוכמה – קהלת: עושר, חוכמה ועמל

(16 נקודות)

(ראו בנספח: ר' מגידוב על קהלת (לשאלה 10, סעיף ב(2)))

ספרות החכמה – הרהורים על החיים

קראו קהלת, פרק ב'.

ענו על סעיף א – חובה.

א(1). קראו פסוקים ג'–י"א.

בפסוק ג' קהלת שואל: "אֵי זֶה טוֹב לִבְנֵי הָאָדָם אֲשֶׁר יַעֲשׂוּ תַּחַת הַשָּׁמָיִם", ובפסוקים ד'–ט' מתואר ניסיונו של קהלת להשיב על שאלה זו.

(1) הסבירו את השאלה של קהלת בפסוק ג' ואת תשובתו עליה בפסוקים ד'–ט'. בססו את דבריכם על שתי דוגמאות מפסוקים ד'–ט'. (4 נקודות)

(4 נקודות)

א(2). (2) מהי המסקנה של קהלת בפסוק י"א, ומהי הסתירה בין מסקנה זו ובין מעשיו המתוארים בפסוקים ד'–ט'? (4 נקודות)

(4 נקודות)

ב(1). ענו על אחד מן הסעיפים ב–ג.

קראו פסוקים י"ב–י"ד.

(1) על פי פסוקים אלה, מהו יתרון החוכמה על הסכלות? הסבירו את דבריכם, ובססו אותם על הכתוב. (4 נקודות)

(4 נקודות)

ב(2). (2) ר' מגידוב כותבת: "נחשף מקור הכאב - מדוע רואה קהלת את החיים כהבל".

(ר' מגידוב, יש חיים לפני המוות, 2024, עמ' 33)

הסבירו מהו מקור הכאב שגרם לקהלת לתסכול ולביטול היתרונות שבחוכמה. בססו את דבריכם על הכתוב. (4 נקודות)

(4 נקודות)

ג(1). ענו על אחד מן הסעיפים ב–ג.

קראו קהלת, פרק ב', פסוקים י"ח–כ"ג.

(1) לפי פסוקים י"ח–כ"א, מה חושב קהלת על הרעיון שלאחר מותו יירש אדם אחר את רכושו? הסבירו את דבריכם, ובססו אותם על הכתוב. (5 נקודות)

(5 נקודות)

נכתב ונבדק על ידי צוותי GOOL בגרויות ו-GuyAI · www.guyai.co.il

ג(2). (2) לפי פסוקים כ"ב–כ"ג, מה מעורר בקהלת תסכול, ומדוע? הסבירו את דבריכם, ובססו אותם על הכתוב. (3 נקודות)

(3 נקודות)

פרק רביעי – קטע להבנה ולניתוח

ענו על סעיף א – חובה (7 נקודות) ועל אחד מן הסעיפים ב–ד (5 נקודות).

---

11. עליית אליהו בסערה – העברת ההנהגה לאלישע

(12 נקודות)

(ראו בנספח: רד"ק על מלכים ב ב, טז (לשאלה 11, סעיף ג))

קראו מלכים ב', פרק ב', פסוקים א'–י"ח.

בפסוקים אלה מתואר המסע של אליהו הנביא ותלמידו אלישע. בסוף המסע עלה אליהו בסערה השמיימה.

ענו על סעיף א – חובה.

א(1). קראו פסוקים א'–ז'.

במהלך המסע נערך דו־שיח בין אליהו הנביא ובין תלמידו אלישע.

(1) מהי בקשתו החוזרת של אליהו הנביא מאלישע, ומהי הסיבה לבקשתו? (4 נקודות)

(4 נקודות)

א(2). (2) הסבירו כיצד הגיב אלישע על בקשת אליהו הנביא. (3 נקודות)

(3 נקודות)

ב(1). ענו על אחד מן הסעיפים ב–ד.

קראו פסוקים ח'–י"ד.

אלישע מבקש מאליהו הנביא להיות היורש שלו.

(1) מהו התנאי שמציב אליהו הנביא לאלישע כדי שבקשתו תיענה? (2 נקודות)

(2 נקודות)

ב(2). (2) הסבירו כיצד השימוש במילה החוזרת "אדרת" בפסוק ח' ובפסוקים י"ג–י"ד יכול להעיד כי בקשתו של אלישע נענתה. (3 נקודות)

(3 נקודות)

ג(1). קראו פסוק ה' ופסוק ט"ז וגם את פירוש רד"ק לפסוק ט"ז שלפניכם.

"איך אמרו לו שיבקשוהו, והלוא הם אמרו לו 'כי היום ה' לקח את אדניך'... אלא חשבו שמא לא עלה השמיים, אלא נשאו רוח ה' והפרידו מבני אדם".

(1) לפי רד"ק, מהי הסתירה בין דברי בני הנביאים בפסוק ה' ובין בקשתם מאלישע בפסוק ט"ז? (3 נקודות)

(3 נקודות)

ג(2). (2) מהו הפתרון של רד"ק לסתירה שהצגתם בתת־סעיף 1? (2 נקודות)

(2 נקודות)

נכתב ונבדק על ידי צוותי GOOL בגרויות ו-GuyAI · www.guyai.co.il

ד. קראו פסוקים י"א–י"ד.

אלישע מבטא את כאבו על הסתלקותו של אליהו הנביא.

כיצד בא לידי ביטוי כאבו של אלישע? הסבירו את דבריכם, ובססו אותם על שתי דוגמאות מן הכתוב.

(5 נקודות)

(5 נקודות)

נכתב ונבדק על ידי צוותי GOOL בגרויות ו-GuyAI · www.guyai.co.il

נספח – המקורות

רש"י על בראשית יח, יג (לשאלה 1, סעיף ב(1))

וַאֲנִי זָקַנְתִּי - שינה הכתוב מפני השלום, שהרי היא אמרה: 'ואדוני זקן'.

בראשית רבה, פרשת ויצא, פרשה ע' (לשאלה 2, סעיף ב(1))

וַיֹּאמֶר אֶעֱבָדְךָ שֶׁבַע שָׁנִים בְּרָחֵל בִּתְךָ הַקְּטַנָּה - ברחל ולא בלאה. בִּתך - שלא תביא אחרת מן השוק ושמה רחל. קטנה - שלא תחליף שמותן זו בזו.

(בראשית רבה, פרשת ויצא, פרשה ע')

מלבי"ם על בראשית מא, מה (לשאלה 3, סעיף ג)

ובל [כדי שלא] יתרעמו בני המדינה תחת עבד כי ימלוך קרא את שמו שהוא "מגלה צפונות" ברוח ה' אשר עליו, ויש בו עניין אלוהי, ונתן לו בת הכוהן הגדול לאישה, שבה יאמינו כולם כי הוא איש אלוהים.

בארי צימרמן, שיר על שמות ב (לשאלה 4, סעיף ב(2))

אם לא היה איש
איך נודע המעשה?
אין זאת כי אם רבים
עמדו מסביב, עת משה
פנה כה וכה לעזרה
אל ציבור עבדים מחריש.
וירא כי אין איש להושיע
ויהי בעצמו לאיש.

(בתוך א' הייטנר, אתר 929, פירוש לשמות, פרק ב)

אברבנאל על שמות ב, כג (לשאלה 4, סעיף ג)

כי אחרי ימים רבים שמלך מת ואז 'ויאנחו בני ישראל מן העבדה', כי בראותם שכל מלך חדש בקומו היה מחדש עליהם גזרות קשות יותר מן הראשון, לכן כשמת מלך מצרים צעקו בני ישראל מן העבודה. אם ליראתם מהמלך החדש שיוסיף עליה [על העבודה] ואם להתחנן לו שיָקל עוֹלם [את השעבוד] כי לא יכלו לסובלו.

רבי אבהו, תלמוד בבלי, מסכת ברכות, דף ס"ג, ע"ב (לשאלה 5, סעיף ב)

וְשָׁב אֶל הַמַּחֲנֶה - אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה: עכשיו יאמרו הרב [ה'] בכעס ותלמיד [משה] בכעס, ישראל מה תהא [יהיה] עליהם? אם אתה מחזיר האוהל למקומו - מוטב, ואם לאו - יהושע בן נון תלמידך משרת תחתיך.

(תלמוד בבלי, מסכת ברכות, דף ס"ג, ע"ב)

א' שבי, "כך היה עונה חגי לניוטון" (לשאלה 6, סעיף ב)

טבעו של האדם להתנגד לשינויים. גם לשינויים שעשויים לשפר את מצבו... לעיתים במהות הבעיה מסתתר הרמז לפתרונה. כדי לפתור את הבעיה נדרש שינוי מחשבתי.

(א' שבי, "כך היה עונה חגי לניוטון", אתר 929, פירוש לחגי, פרק א)

י' הופמן על דמותו של ירמיהו (לשאלה 7, סעיף ב)

ירמיהו... אינו תוקפני כלפי מאשימיו, אינו מפגין ביטחון עצמי רב... אדרבא, הוא מתנצל, מנסה לרכך את חומרת דבריו, וכשהוא מאיים הרי זה בטון מאופק.

(י' הופמן, מקרא לישראל, ירמיהו כ"ו–נ"ב, עמ' 517)

מקרה: תאונה באתר בנייה (לשאלה 8, סעיף ב)

דן עבד באתר בנייה. באחד הימים, כאשר הרים קורת ברזל כבדה באמצעות מנוף, לא שם לב שיוסי, חברו לעבודה, עומד מתחת למנוף. פתאום, בגלל תקלה טכנית בלתי צפויה, נפלה הקורה ופגעה ביוסי. בעקבות זאת נהרג יוסי במקום.

החוק החֲתי מן המזרח הקדום (לשאלה 8, סעיף ג)

איש כי יכה נפש איש או אישה בַּחֲמָתוֹ [בכעסו] וארבע נפשות ייתן, איש או אישה, ואת משכו ימשכן.

(ח' נוי, חוקים מן המזרח הקדמון ערוכים במקביל לחוקים מן התורה, תשמ"ט, עמ' 32)

ר' מגידוב על קהלת (לשאלה 10, סעיף ב(2))

נחשף מקור הכאב - מדוע רואה קהלת את החיים כהבל.

(ר' מגידוב, יש חיים לפני המוות, 2024, עמ' 33)

רד"ק על מלכים ב ב, טז (לשאלה 11, סעיף ג)

איך אמרו לו שיבקשוהו, והלוא הם אמרו לו 'כי היום ה' לקח את אדֹניך'... אלא חשבו שמא לא עלה השמיים, אלא נשאו רוח ה' והפרידו מבני אדם.